

Брюксел, 14.12.2020 г.
COM(2020) 804 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Годишен доклад за 2020 г.

**относно използването на инструменти на Европейския съюз за финансиране на
външна дейност**

{SWD(2020) 336 final}

Съдържание

Изпълнение на ангажменти в световен план	1
ЕС: силен участник на световната сцена	1
Хуманитарна помощ	2
Изпълнение на Програмата до 2030 г.	2
Глобални приоритети	3
Зелен пакт	3
Съюзи за устойчив растеж	4
Човешко развитие	5
Партньорство в областта на миграцията.....	6
Мир и сигурност	6
Правата на човека, демокрация и основни ценности	7
Технология и иновации	8
Действия със световен обхват.....	8
Африка.....	9
Азия, Централна Азия и Тихоокеанският басейн	9
Регион, обхванат от процеса на разширяване	10
Европейска политика за съседство.....	11
Латинска Америка и Карибски басейн.....	12
Регионът на Средния Изток и Персийския залив	12

Изпълнение на ангажименти в световен план

Геополитическата нестабилност продължи през 2019 г., но Европейският съюз не престана да работи за изграждането на един по-мирен, справедлив и изпълнен с благоденствие свят. Нашата планета и нейните жители преминават през бързи промени и са изложени на сътресения в областта на околната среда, политиката и технологиите.

В този все по-несигурен свят ЕС реагира по всеобхватен начин, като използва целия обхват на политиките и инструментите си, било то дипломатически или финансови, свързани със сигурността или с търговията, действия за устойчиво развитие или хуманитарна помощ. През 2019 г. ЕС продължи работата си по реформата на многостранната система и запази водещата си роля в света за текущи и бъдещи предизвикателства, засили сътрудничеството и партньорството си с регионални организации, които са от ключово значение за осигуряване на устойчивото развитие на глобално равнище, зачитането на правата на човека и ефективното международно сътрудничество.

В настоящия доклад са изложени ключовите аспекти на финансовата помощ на ЕС за международно сътрудничество и развитие, хуманитарна помощ, външна политика и разширяване през 2019 г.¹. От него става ясно по какъв начин най-големият търговски блок в света и най-големият източник на официална помощ за развитие оказва съдействие за подобряването на живота на милиони хора в повече от 120 държави по света, как се бори с неравенството, поощрява човешкото развитие, дава възможност на младите хора да реализират потенциала си и подкрепя справедливия и устойчив растеж и обществата по света.

През 2019 г. ЕС и неговите държави членки инвестираха 75,2 милиарда евро в официална помощ за развитие — 55,2 % от цялата световна помощ².

ЕС: силен участник на световната сцена

Глобалната стратегия за външната политика и политика на сигурност на Европейския съюз³ дава възможност на ЕС да действа колективно, за да се справи със сложни глобални предизвикателства. Докато работеше по изпълнението на петте първоначални приоритета на стратегията⁴, през 2019 г. ЕС, в сътрудничество с регионални организации, продължи да насърчава установяването на световен ред, основаващ се на международното право, в основата на който стои Организацията на обединените нации. Новаторското тристранно партньорство между Африканския съюз, ЕС и ООН проправи пътя към по-тясно сътрудничество за по-широка програма за мир и сигурност, а подкрепата за обединените сили на Г-5 от Сахел е свидетелство за това колко важно е инвестирането в регионални партньорства в областта на сигурността.

¹ За подробности вж. част I „Въведение“ на работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия годишен доклад.

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/IP_20_674

³ https://eeas.europa.eu/topics/eu-global-strategy/17304/global-strategy-european-unions-foreign-and-security-policy_en

⁴ Сигурност и отбрана; устойчивост; интегриран подход; връзка между вътрешните и външните аспекти; и регионални и тематични стратегии.

През 2019 г. ЕС запази всеобхватен подход спрямо конфликти и кризи, свързани със сигурността, чрез интервенции в рамките на Инструмента, допринасящ за стабилността и мира⁵, и чрез действия по общата външна политика и политика на сигурност в целия свят. С тези действия бяха обхванати големи кризи в държави като Афганистан, Централноафриканската република, Демократична република Конго, Ирак, Ливан, Либия, Мали, Нигерия, Пакистан, Сомалия, Южен Судан, Судан, Сирия, Турция, Украйна, Венесуела и Йемен.

ЕС е един от малкото участници със световно присъствие и всеобхватен набор от инструменти в областта на политиката и поема по-голяма отговорност за отбраната си и за подпомагане на партньори в областта на мира и сигурността. Напредъкът по Координирания годишен преглед на отбраната⁶, Способностите за планиране и провеждане на военни операции⁷, Европейската програма за промишлено развитие в областта на отбраната, Съвместната декларация на ЕС и НАТО⁸ и постоянното структурирано сътрудничество⁹ е значимо и историческо постижение. В рамките на набора от инструменти в областта на външната политика на ЕС чрез усилията за изграждане на институции, в това число Програмата за техническа помощ и обмен на информация и инструментите за побратимяване, продължиха да се насърчават реформата и напредъкът по стратегическите политики на ЕС в партньорските държави.

В качеството си на най-големия търговски блок и източник на преки чуждестранни инвестиции в света ЕС продължава да работи с международни партньори, за да насърчава свободната и справедлива система за международна търговия, включително чрез реформа в Световната търговска организация.

Хуманитарна помощ

През 2019 г. хуманитарните потребности останаха на рекордно високо равнище заради сложни кризи, водещи често до масово принудително разселване на населението, и заради природни бедствия и епидемии. ЕС остана водещият донор на хуманитарна помощ, като мобилизира 2,4 милиарда евро, за да помогне на милиони хора в повече от 80 държави.

Със значителна част от помощта на ЕС бяха подпомогнати засегнати от криза хора в Сирия и съседни държави. Комисията продължи да прилага хуманитарния компонент на Механизма на ЕС за бежанците в Турция¹⁰, а именно чрез Мрежата за социална закрила при извънредни обстоятелства¹¹.

През 2019 г. Механизмът за гражданска защита на ЕС¹² беше задействан 20 пъти за бедствия в ЕС и извън него, в това число за унищожителните горски пожари в Боливия, Гватемала, Израел и Ливан.

⁵ https://ec.europa.eu/fpi/news/eu%E2%80%99s-instrument-contributing-stability-and-peace-icsp_en

⁶ [https://www.eda.europa.eu/what-we-do/our-current-priorities/coordinated-annual-review-on-defence-\(card\)](https://www.eda.europa.eu/what-we-do/our-current-priorities/coordinated-annual-review-on-defence-(card))

⁷ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8798-2019-INIT/en/pdf>

⁸ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/07/10/eu-nato-joint-declaration/>

⁹ Решение (ОВППС) 2017/2315 на Съвета от 11 декември 2017 г. за установяване на постоянно структурирано сътрудничество (ПСС) и определяне на списъка на участващите държави членки (ОВ L 331, 14.12.2017 г., стр. 57).

¹⁰ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news_corner/migration_en

¹¹ https://ec.europa.eu/echo/essn_en

¹² https://ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/mechanism_en

Изпълнение на Програмата до 2030 г.

През 2019 г., в съответствие с Европейския консенсус за развитие и в пряко сътрудничество с партньорските държави, ЕС продължи да подкрепя изпълнението в световен мащаб на Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие, Програмата за действие от Адис Абеба за финансиране на развитието и Парижкото споразумение за изменението на климата.

Увеличаващото се неравенство, нарастващият брой гладуващи, глобалното затопляне, загубата на биологичното разнообразие, социалните напрежения, конфликтите и миграцията са влошаващи се тенденции и оказват влияние върху цялата Програма до 2030 г. На срещата на високо равнище относно целите за устойчиво развитие (ЦУР) за 2019 г. беше разгледан напредъкът и беше подчертана необходимостта от промяна в посоката на развитие и скоростта, необходима за изпълнение на срока — 2030 г. Съвместната декларация на АКБ (Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн) и ЕС относно изпълнението на Програмата до 2030 г. и ЦУР беше приета в допълнение към срещата на високо равнище, като по този начин беше потвърден ангажиментът към Програмата до 2030 г. и към укрепването на сътрудничеството за ускоряване на изпълнението на ЦУР, без никой да не бъде изоставен.

На политически форум на ООН на високо равнище, проведен през юли в Ню Йорк, ЕС представи напредъка по Програмата до 2030 г. и ЦУР в Съюза и чрез международното сътрудничество на ЕС. Представените на това събитие ключови инициативи включваха документа за размисъл на ЕС „Към устойчива Европа до 2030 г.“¹³, мониторинговия доклад на Евростат за 2019 г. относно напредъка по ЦУР, първия Съвместен обобщаващ доклад относно Европейския консенсус за развитие от 2017 г. и доклада на ЕС за 2019 г. относно съгласуваността на политиката за развитие.

Чрез съвместното програмиране, съвместните рамки за резултати и съвместното изпълнение се увеличава въздействието на европейските фондове за постигане на ЦУР. През 2019 г. бяха издадени съвместни програмни документи в Централноафриканската република, Хондурас и Мали, а Европейската стратегия за сътрудничество за развитие за Камбоджа беше разширена. До декември бяха съставени 20 съвместни програмни документа.

Обхватът на дейностите по изграждане на институции се разшири до държави, включени в политиките на ЕС за развитие в световен мащаб. Целта беше да се подкрепят приоритетите на политиките на ЕС и да се помогне на държавите да изпълнят собствените си национални стратегии за развитие в съответствие със стандартите на ЕС, като по този начин да допринесат за изпълнението на Програмата до 2030 г. на ООН и целите за устойчиво развитие.

Глобални приоритети

В края на 2019 г. председателят на новата Европейска комисия допълнително заложи целите за устойчиво развитие в изготвянето на политики на ЕС и неговите действия, като подчерта продължаващия ангажимент на ЕС към устойчивостта.

¹³ https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-towards-sustainable-europe-2030_bg

Зелен пакт

Представеният в края на 2019 г. Европейски зелен пакт¹⁴ е неразделна част от стратегията на Комисията за изпълнение на Програмата до 2030 г. и ЦУР и за насочване на европейската икономика и европейското общество към по-устойчив път на развитие. **Изменението на климата** е едно от основните предизвикателства, пред които е изправен светът, приоритет за външната дейност на ЕС и основна тема на Зеления пакт.

През 2019 г. ЕС засили подхода си спрямо действията в областта на климата чрез програми като Световен алианс за борба с изменението на климата¹⁵ за изграждане на устойчивост спрямо изменението на климата в партньорските държави, по-специално в най-слаборазвитите държави и развиващите се малки островни държави, като финансира повече от 80 проекта.

Чрез Механизма за адаптиране за живот към местния климат¹⁶ беше предоставено финансиране за борбата с изменението на климата на повече от 240 органа на местно самоуправление, които представляват 6 милиона души в 14 държави. В края на 2019 г. беше задействана втора по-мощна фаза.

Устойчивата енергия е от ключово значение за справянето с изменението на климата и е в основата на Зеления пакт. През 2019 г. ЕС продължи да подпомага достъпа до устойчива енергия в целия свят, както и действия за постигане на енергийна ефективност. През декември Европейският съвет одобри целта на ЕС да се превърне в първия континент, постигнал неутралност по отношение на климата до 2050 г.

Достъпът до вода и хигиенни условия е универсално човешко право. През 2019 г. ЕС продължи да подпомага достъпа до вода и хигиенни условия, устойчивото и интегрирано управление на водите и изграждането на капацитет.

Налице е остър недостиг на вода в Йордания. С 21,5 милиона евро, отпуснати от Регионалния доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия, бяха подобрени водоснабдителните услуги и третирането на отпадъчни води за над 1 милион души в губернията Ирбид.

ЕС насърчава **развитието на екологосъобразна стопанска дейност** в ключови вериги на добавената стойност и подкрепя финансирането за преход към кръгова икономика на световно равнище. „SWITCH to Green“ е водещата инициатива на ЕС в тази област.

Загубата на биологичното разнообразие и влошаването на състоянието на много екосистеми е значително предизвикателство. В съобщението от 2019 г., озаглавено „Засилване на действията на ЕС за опазване и възстановяване на горите в световен мащаб“¹⁷, се предлага интегрирана рамка за борба с обезлесяването и деградацията на горите.

През 2019 г. Комисията поднови финансирането си по Фонда за партньорство в областта на ключовите екосистеми — водещия участник за финансирането на ключови области на биологичното разнообразие по света.

¹⁴ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_bg

¹⁵ <https://www.gcca.eu/>

¹⁶ <https://www.uncdf.org/local/homepage>

¹⁷ COM(2019) 352 final от 23 юли 2019 г.

Съюзи за устойчив растеж

Съвместната работа е ключова за постигането на ЦУР. Благоденствието по света може да бъде постигнато единствено чрез **достойна заетост и устойчив икономически растеж** за всички. През 2019 г. ЕС подкрепяше действия като „Програмата за устойчив инвестиционен климат и вериги за добавена стойност II“ за финансиране на световни и европейски инициативи за насърчаване на ключови аспекти от развитието на инвестиционния климат, търговията и частния сектор.

В основата на предложения от Комисията Европейски план за външни инвестиции е Европейският фонд за устойчиво развитие (ЕФУР), в който се съчетават нов гаранционен инструмент и две регионални инвестиционни платформи, Платформа за инвестиции в Африка и Платформа за инвестиции в добросъседство, за да се подкрепят частните инвестиции в по-слабо развитите и по-рисковите стопански среди. До края на 2019 г. по ЕФУР бяха мобилизирани европейски средства на стойност около 4,6 милиарда евро, чрез които да се генерират инвестиции на стойност 47 милиарда евро.

В края на 2019 г. чрез инструмента за партньорство (ИП)¹⁸ и в рамките на ново сътрудничество между ЕС и ОИСР беше подписан договор на стойност 5,7 милиона евро за подпомагане на създаването на модели на стопанска дейност за устойчив, приобщаващ и по-справедлив растеж.

През 2019 г. в сътрудничество с Групата на Световната банка бяха създадени два доверителни фонда за осигуряване на благоприятен за стопанската дейност инвестиционен климат: един в подкрепа на държавите и регионалните икономически общности в региона на АКТБ (12 милиона евро) и друг в подкрепа на Африка на юг от Сахара (10 милиона евро).

В рамките на Източното партньорство чрез повече от 40 регионални и двустранни програми в обхвата на инициативата „EU4Business“ беше предоставена значителна подкрепа за развитието на МСП в допълнение към националните планове за реформи.

Изкореняването на бедността във всичките ѝ измерения, справянето с дискриминацията и неравенството, без никой да не бъде изоставен, са в основата на Европейския консенсус за развитие.

Повече от половината от световното население не е обхванато от схема за получаване на обезщетения за социална закрила. ЕС подпомага програмите за социална закрила в 26 държави, което представлява инвестиция на обща стойност 1 милиард евро.

Съгласно доклада относно продоволствените кризи в световен мащаб за 2019 г. повече от 113 милиона души в 53 държави са изпитали **остър глад** и са се нуждаели от неотложна помощ през 2018 г. ЕС работи с партньори, за да се справи с глада и недохранването при децата и майките, включително чрез насърчаване на устойчиво и гъвкаво земеделие.

По финансираната от ЕС инициатива „Интелигентните иновации за развитие чрез научни изследвания в областта на селското стопанство“ (DeSIRA) бяха мобилизирани около

¹⁸ https://ec.europa.eu/fpi/what-we-do/partnership-instrument-advancing-eus-core-interests_en

95 милиона евро за изграждането на национален, регионален и световен капацитет за иновации.

Човешко развитие

Доброто здраве е от основно значение за устойчивото развитие. ЕС насърчава партньорските държави да предприемат подход, основан на принципа за включване на здравните въпроси във всички политики, за устойчиво подобряване на качеството, обхвата и достъпността на здравното обслужване и укрепване на системите за здравеопазване.

Половината от помощите на ЕС за здравеопазване (2,6 милиарда евро за периода 2014—2020 г.) се предоставят на световни инициативи като Глобален фонд за борба със СПИН, туберкулоза и малария; Световния алианс за ваксини и имунизации, Алианс за ваксините; Партньорството за всеобщото здравно осигуряване на Световната здравна организация; Фонда на ООН за населението.

През 2019 г. Комисията се ангажира да отпусне 550 милиона евро на Глобалния фонд за борба със СПИН, туберкулоза и малария за периода 2020—2022 г.

Образованието е важно за изграждането на бъдещите поколения и е от основно значение за устойчивото развитие, качествената заетост и равенството.

ЕС подпомага образованието в около 100 държави и чрез партньорства като Световното партньорство за образование (СПО) и „Образованието не може да чака“.

Чрез подкрепата си за СПО ЕС допринесе за записването на 77 милиона деца в начално училище.

Партньорство в областта на миграцията

ЕС продължи да прилага **балансиран подход спрямо миграцията**. През 2019 г. броят на международните мигранти по света достигна близо 272 милиона, като почти 70,8 милиона души са принудително разселени по целия свят, а броят на бежанците в световен мащаб възлиза на 25,9 милиона. Повечето бежанци продължиха да намират подслон в развиващи се региони.

Миграцията също така може да доведе до **увеличаване на неравенството** и ЕС увеличи усилията си, за да се гарантира, че миграцията ще доведе до приобщаващ растеж и устойчиво развитие в държавите на произход, транзитно преминаване и дестинация, за да може да има полза за всички общности. През юни Комисията публикува работен документ на своите служби относно „Преодоляване на неравенството в страните партньори“¹⁹, а през ноември Съветът прие заключения, в които се призовава ЕС и държавите членки да ускорят усилията си²⁰.

През 2019 г. в рамките на Извънредния доверителен фонд на ЕС за Африка бяха одобрени още 36 програми и 16 допълващи действия в трите региона (Сахел и езерото Чад, Африканския рог и Северна Африка) на обща стойност 851 милиона евро.

¹⁹ SWD(2019) 280 final от 16 юни 2019 г.

²⁰ <https://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2019/11/25/addressing-inequality-in-partner-countries-council-adopts-conclusions/>

Мир и сигурност

През цялата 2019 г. Инструментът, допринасящ за стабилността и мира, остана ключов за дипломатическите усилия на ЕС в условия на криза и за стремежа му към постигане на стабилност, предотвратяване на конфликти, намиране на решения и укрепване на мира. Всички 46 действия, които бяха предприети в отговор на кризи, пряко отговаряха на политическите приоритети на ЕС и с тях се допълни работата на мисиите по линия на общата политика за сигурност и отбрана.

През 2019 г. изграждането на капацитет в подкрепа на сигурността и развитието беше допълнително укрепено чрез нови действия, които бяха стартирани в Буркина Фасо, Нигер, Сомалия и Таджикистан.

Освен това беше започнато действие на световно равнище в подкрепа на регионалните центрове за професионално обучение в Западна Африка, Източна Африка и Близкия Изток с цел обучаване на военни в областта на здравеопазването, разминирането и гражданската защита.

Работата по координирането на международните усилия в конфликтни и следконфликтни условия продължи заедно с ООН и други международни организации, по-специално Световната банка и Африканската банка за развитие, за да се подкрепи достъпът до финансиране и да се демонстрира сериозният ангажимент на ЕС към многостранния подход.

През 2019 г. ЕС направи първата си вноска за Фонда на ООН за укрепване на мира чрез Инструмента, допринасящ за стабилността и мира.

През юли ядреният обект „Чернобил“ беше предаден обратно на украинските власти след приключването на най-големите усилия за международно сътрудничество в областта на ядрената безопасност. ЕС осигури 431,6 милиона евро чрез Инструмента за сътрудничество в областта на ядрената безопасност и Програмата за техническа помощ за Общността на независимите държави

ЕС продължи да насърчава **върховенството на закона, достъпа до правосъдие и укрепването на капацитета на правосъдните институции** в партньорските държави по целия свят.

Правата на човека, демокрация и основни ценности

През 2019 г се състоя финалният етап от изпълнението на **Плана за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията** (2015—2019 г.) в подкрепа на основните права на човека, в това число свободата на изразяване на мнение, свободата на събирания и сдружаване, недискриминация и правата на малцинствата. През 2019 г. ЕС използва Европейския инструмент за демокрация и права на човека, за да финансира около 268 проекта на стойност 119,5 милиона евро.

В края на 2019 г. механизмите на ЕС за защитниците на правата на човека бяха подновени за още 3 години.

На фона на продължаващите предизвикателства пред световната демокрация ЕС потвърди **ангажимента си към демократичните процеси** с програми на обща стойност 47,2 милиона евро в 30 държави.

ЕС изпрати 8 мисии за наблюдение на избори (МНИ), 6 мисии от избирателни експерти и 7 мисии за последващи действия и разработи публична база данни, в която се съдържат

препоръки, издадени от МНИ. ЕС също така оказва подкрепа на наблюдателите на избори на местно равнище в 11 държави.

Постигането на равенство между половете и овластяването на всички жени и момичета са основни ценности на ЕС и са заложили в международната му политика за развитие. В плана за действие на ЕС относно равенството между половете и овластяването на жените при сътрудничеството за развитие се разглеждат три приоритетни области: гарантиране на физическата и психическата неприкосновеност на момичетата и жените; насърчаване на социално-икономическите и културните права на жените и момичетата; засилване на правото на момичетата и жените на изразяване на мнение и участието им в процеса на вземане на решения.

През 2019 г. продължи изпълнението на инициативата „Spotlight“²¹ — трансформиращо партньорство между ЕС и ООН за премахване на всички форми на насилие над жени и момичета по целия свят. Чрез програмата „Safe and Fair“ (25 милиона евро) се подобряват условията на труд на жените мигранти, които се местят от 11 държави от Асоциацията на народите (АСЕАН) от Югоизточна Азия в държави от Персийския залив.

Чрез програмата „WeEmpower“, която е на стойност 22,5 милиона евро, се увеличава ангажиментът на публичните и частните сектори към постигането на равенство между половете и овластяването на всички жени и момичета на работното място.

ЕС също така пушна в действие програма на стойност 3,75 милиона евро за допълнително укрепване на регионалните и международните мрежи на националните институции по правата на човека и покана за представяне на предложения за проекти за закрила на защитниците на правата на лесбийките, гейовете, бисексуалните, транссексуалните и/или интерсексуалните. Бяха предприети и действия за преодоляване на нарастващите предизвикателства, свързани със свободата на изразяване на мнение и свободата на медиите. Няколко проекта бяха финансирани в рамките на механизма за техническа помощ „Media4Democracy“.

Технология и иновации

С вноската на ЕС на стойност 200 милиона евро за Инструмента за развитие на предприятията и иновациите за Западните Балкани беше помогнато да се осигурят инвестиции на обща стойност 958 милиона евро в подкрепа на около 4 700 дружества, като по този начин бяха предоставени над 2 800 заема, бяха създадени почти 80 000 работни места и бяха осъществени 36 капиталови инвестиции.

Свързаността има ключова роля в постигането на ЦУР, като транспортът, енергетиката и цифровизацията са главните сектори. С устойчивата инфраструктура се насърчава приобщаващият и устойчив растеж и се поощряват иновациите.

Чрез ИП беше насърчена устойчивата индустриализация в Бразилия и Мексико с оглед отделянето на икономическия растеж от въглеродните емисии, по-специално чрез насърчаване на партньорства между ЕС и местни дружества.

²¹ <https://www.spotlightinitiative.org/>

През 2019 г. беше създадена оперативната група за цифрова икономика на Алианса между Европа и Африка и по този начин беше допринесено за доклада по Стратегията за цифрова трансформация за Африка (2020—2030 г.), който беше публикуван от Африканския съюз.

Нарасналото значение на науката, новите технологии и иновациите за приобщаващото устойчиво развитие в регионите на АКТБ беше признато със стартирането на програма на стойност 60 милиона евро в рамките на 11-ия Европейски фонд за развитие, с цел укрепване на иновационните екосистеми и способности.

Действия със световен обхват

В целия свят ЕС продължи да работи за намаляване на бедността, да се бори с неравенствата, да подкрепя устойчивото развитие и да насърчава демокрацията, мира и сигурността.

Африка

През 2019 г. започнаха преговорите за подновяване на споразумението за партньорство с държавите от АКТБ, което да замени Споразумението от Котону и с което да се придаде нова форма на политическите и икономическите отношения с тези партньори.

ЕС оказва подкрепа за демократичния преход в Судан и запази силната си подкрепа, както политически, така и финансово, за прехода в Етиопия. Заедно със Световната банка и Африканската банка за развитие ЕС застана начело на Инициативата за Африканския рог за регионална интеграция и икономическо развитие, изпълнявана с Джибути, Еритрея, Етиопия, Кения и Сомалия.

През 2019 г. ЕС задоволи извънредните хуманитарни потребности в седем държави, които бяха засегнати от кризата в Сахел: Буркина Фасо, Мавритания, Мали, Чад, Нигер, Нигерия и Камерун. ЕС разпредели над 187 милиона евро (в това число повече от 141 милиона евро за най-уязвимата част от населението в държавите от Г5) в подкрепа на хуманитарната намеса.

ЕС подкрепи Африканската инициатива за енергия от възобновяеми източници в Африка²², която има за цел генерирането на най-малко 10 гигавата енергия от възобновяеми източници до 2020 г. ЕС има стратегически интерес да подкрепи тази инициатива, чиито цели са в съответствие със Зеления пакт на ЕС, както са предвидени в Партньорството за преход към зелена икономика и достъп до енергия, което е включено в бъдещата всеобхватна стратегия с Африка.

През 2019 г. гражданските мисии по линия на общата политика за сигурност и отбрана бяха активни в Либия, Мали, Нигер и Сомалия, а в Централноафриканската република беше разположена нова мисия в подкрепа на реформата в силите за сигурност и постепенното им внедряване в страната.

Беше постигнат добър напредък по ключова инициатива на политиката — Алианс на Африка и Европа за устойчиви инвестиции и работни места, като чрез ЕПИ ЕС осигури подкрепа за инвестиции и намали рисковете във връзка с тях. ЕС също така улесни провеждането на

²² <http://www.arei.org/>

структуриран диалог между публичния и частния сектор в 32 африкански държави като част от Платформата на ЕПИ за устойчива стопанска дейност за Африка.

Чрез ИП ЕС продължава да изпълнява ангажиментите си по икономическите, търговските и инвестиционните направления на стратегическото си партньорство с Южна Африка с фокус върху изпълнението на Споразумението за икономическо партньорство (СИП) между ЕС и Южноафриканска общност за развитие, Споразумението за климата от Париж и въпроси, свързани със СТО.

Азия, Централна Азия и Тихоокеанският басейн

Срещата „Азия — Европа“ на министрите на външните работи се състоя през декември в Мадрид, а фокусът беше върху споделените ценности и общите предизвикателства, по-специално ефективното многостранно сътрудничество, основаващо се на правила.

През януари на срещата на министрите на АСЕАН-ЕС беше постигнато принципно съгласие за доразвиване на отношенията в стратегическо партньорство, а през юни Съветът на Европейския съюз подписа споразумение за свободна търговия и споразумение за защита на инвестициите с Виетнам²³, последвано от подписването през октомври на рамково споразумение за участие.

През април Съветът удължи ограничителните мерки срещу Мианмар за още една година, в това число целевите ограничителни мерки за лица.

„Отговорни вериги на доставки в Азия“ е съвместна инициатива, финансирана по ИП, на стойност 9,5 милиона евро, за подобряване на зачитането на правата на човека и трудовите и екологичните стандарти в предприятия с вериги на доставки в Китай, Япония, Мианмар, Филипините, Тайланд и Виетнам.

През 2019 г. фокусът на Инструмента, допринасящ за стабилността и мира (IcSP), беше върху справянето с езика на омразата и предотвратяването на насилническият екстремизъм в целия регион. След великденските бомбардировки в Шри Ланка IcSP беше мобилизиран в помощ на укрепването на борбата с тероризма и предотвратяването на насилническият екстремизъм в Шри Ланка и на Малдивите.

Регион, обхванат от процеса на разширяване

Комисията продължи да насърчава държавите, обхванати от процеса на разширяване, да подобряват готовността си за присъединяване към ЕС и да поощрява регионалното сътрудничество в рамките на Западните Балкани и с ЕС. Годишният пакет за разширяването беше приет на 29 май. Благодарение на допълнителния напредък, постигнат от Република Албания и Република Северна Македония, Комисията запази препоръката си за започване на преговорите за присъединяване. През октомври Европейският съвет реши да се върне към въпроса с разширяването преди следващата среща на високо равнище между ЕС и държавите от Западните Балкани. През март 2020 г. беше дадено официалното начало на преговорите.

ЕС предостави 880,7 милиона евро за 39 проекта в областта на свързаността в транспорта и енергетиката в рамките на Инструмента за предприсъединителна помощ; с тези проекти следва да се осигурят инвестиции на стойност над 3,2 милиарда евро.

²³ През февруари 2020 г. Европейският парламент ратифицира споразуменията, като датата на влизане в сила на споразумението за свободна търговия беше определена за 1 август 2020 г.

През май Комисията издаде становище относно кандидатурата на Босна и Херцеговина за членство в ЕС²⁴, като посочи, че преговорите за присъединяване следва да започнат веднага щом Босна и Херцеговина постигне правилното съответствие с критериите за членство. През декември Съветът прие заключения²⁵ относно становището на Комисията, което той приветства.

Що се отнася до Турция, през ноември Съветът въведе ограничителни мерки заради незаконните сондажни дейности на Турция в Източното Средиземноморие²⁶ и взе решение да намали двустранната помощ в рамките на Инструмента за предприсъединителна помощ, както и кредитирането от Европейската инвестиционна банка. ЕС продължи да подкрепя гражданското общество и контактите между хората, като същевременно бяха продължени сътрудничеството за помощ на сирийските бежанци и управлението на миграцията; целият оперативен бюджет на Механизма за бежанците в Турция беше разпределен до края на 2019 г.

Европейска политика за съседство

През 2019 г. ЕС продължи да прилага преработената си европейска политика за съседство, като мобилизира значителна подкрепа за четирите си преразгледани приоритета²⁷ и изцяло интегрира принципите на диференциация и споделена ангажираност и подход, основаващ се на стимули.

В рамките на източното съседство беше отчетен добър напредък по изпълнението на инициативата на Източното партньорство „20 конкретни резултата за 2020 г.“, по-специално за икономиката, свързаността, контактите между хората и доброто управление.

През 2019 г. 10-ата годишнина на Източното партньорство беше отбелязана със събитие на високо равнище, с което бяха подчертани съществените постижения във връзка със стимулирането на икономиките и търговията, енергийната ефективност, ролята на гражданското общество и либерализирането на визовия режим. В рамките на всеобхватна консултация относно бъдещето на Източното партньорство, която беше стартирана през 2019 г.²⁸, бяха получени над 200 отговора от широк спектър от заинтересовани страни.

С приключването през 2019 г. на преговорите относно облекчаването на визовия режим и спогодбата за обратно приемане за Беларус всички държави от Източното партньорство вече се възползват от по-улеснено пътуване до ЕС.

В отговор на конфликта в Източна Украйна ЕС продължи да предоставя хуманитарна подкрепа и помощ за стабилизиране и ранно възстановяване. Освен това ЕС мобилизира и изпрати специфична подкрепа за района на Азовско море.

²⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/COUNTRY_19_2778

²⁵ <https://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2019/12/10/council-conclusions-on-commission-opinion-on-bosnia-and-herzegovina-s-application-for-membership-of-the-european-union/>

²⁶ <https://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2019/11/11/turkey-s-illegal-drilling-activities-in-the-eastern-mediterranean-council-adopts-framework-for-sanctions/>

²⁷ Приоритетните области на европейската политика за съседство са доброто управление, демокрацията, правата на човека и върховенството на закона; икономическото развитие за стабилизиране; сигурността; както и миграцията и мобилността.

²⁸ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news_corner/news/european-union-opens-structured-consultation-future-eastern-partnership_en

Чрез инициативата на ЕС „Конвент на кметовете“ се помага на почти 400 общини в държави от Източното партньорство да изпълняват ангажиментите си за устойчива енергия и климата.

Основният приоритет в държавите от южното съседство през цялата 2019 г остана облекчаването на въздействието от продължителната криза в Сирия. През април по време на третата конференция в Брюксел относно подкрепата за бъдещето на Сирия и региона отново беше потвърден ангажиментът на ЕС.

През юни беше приета съвместна политическа декларация с Мароко, а планът за действие на ЕС и Мароко и единната рамка за подкрепа бяха удължени до края на 2020 г. През януари плановете за действие както на ЕС и властите в Израел, така и на ЕС и властите в Палестина бяха удължени за срок от 3 години.

ЕС оказва подкрепа за президентските и парламентарните избори в Тунис съответно през септември и през октомври, като по този начин допълнително консолидира демократичния преход на страната, и продължи да подкрепя прехода на Либия към стабилна и сигурна държава въпреки ситуацията със сигурността в страната.

Мисии по линия на общата политика за сигурност и отбрана бяха активни в Украйна, Косово* и Грузия.

Латинска Америка и Карибски басейн

През април ЕС прие нова стратегия спрямо Латинска Америка и Карибите (ЛАК) — „ЕС-ЛАК — с обединени сили за общо бъдеще“²⁹ — въз основа на партньорства за благоденствие, демокрация, устойчивост и ефективно глобално управление.

Напредък по изпълнението на партньорствата в ЛАК беше постигнат чрез политически и търговски споразумения. През юли беше постигнато принципно съгласие по търговската част от споразумението за асоцииране между ЕС и Меркосур (Аржентина, Бразилия, Парагвай и Уругвай). Преговорите с Мексико за осъвременено глобално споразумение бяха приключени с изключение на списъка с възложителите на обществени поръчки съгласно правилата на подцентрално ниво.

В действията по ИП беше включен проект за засилване на закрилата на правата върху интелектуалната собственост в региона в съответствие със споразуменията на СТО и съответните споразумения за свободна търговия на ЕС. Чрез проект на стойност 9,5 милиона евро се подкрепят отговорните стопански практики в Аржентина, Бразилия, Чили, Колумбия, Коста Рика, Еквадор, Мексико, Панама и Перу.

Във Венесуела продължилата политическа и хуманитарна криза оказва съществено въздействие върху региона, най-вече заради безпрецедентните миграционни потоци. ЕС увеличи натиска върху режима чрез целеви ограничителни мерки с оглед на продължаващото влошаване на демокрацията, върховенството на закона и правата на човека, като същевременно увеличи подкрепата за населението и мигрантите от Венесуела.

²⁹ JOIN(2019) 6 final от 16 април 2019 г.

* Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244/1999 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

През 2019 г. ЕС продължи да подкрепя изпълнението на мирното споразумение в Колумбия, в това число като оказваше подкрепа на Комисията за установяване на истината, съвместно съществуване и недопускане на повторни нарушения.

В Мексико чрез IcSP бяха подкрепени общностите по северната граница, за да се помогне на търсещите убежище и на мигрантите чрез подобряване на достъпа до обществени услуги.

През септември ЕС и Тихоокеанският алианс подписаха съвместна декларация за допълнително укрепване на сътрудничеството и диалога.

Регионът на Средния Изток и Персийския залив

Чрез ИП и в тясно сътрудничество с Европейската служба за външна дейност, делегациите на Съюза и службите на Комисията бяха отбелязани съществени постижения в Персийския залив в области като чиста енергия, технологии, енергийна ефективност, изменение на климата и икономическа диверсификация. Повечето от проектите обхващат шестте държави от Съвета за сътрудничество в Персийския залив и включват Мрежата за чиста енергия на ЕС и Съвета за сътрудничество в Персийския залив, Диалога за икономическа диверсификация между ЕС и Съвета за сътрудничество в Персийския залив, Партньорството на ЕС за политика и приобщаване и проект за подготовка на регионална система за предупреждение за радиация и обмяна на информация.

В Ирак ЕС продължи да работи за стабилизация, следконфликтни реформи, отчетност и приобщаващи процеси за постигане на помирение. Чрез IcSP продължи да се оказва подкрепа на ООН за цифровизацията на доказателствата за престъпленията, извършени от ИДИЛ, и се помогна за подобряването на управлението на границите при границата между Ирак и Йордания.

В Йемен ЕС продължава да подкрепя усилията за стабилизация и мирния процес. В отговор на споразумението от Стокхолм от края на 2018 г. беше предоставена подкрепа за усилия за посредничество, на Фонда на ООН за укрепване на мира и за конкретни инициативи като споразумението относно пристанището на Ходейда.